

Til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Torvegade 74, 6700 Esbjerg

Dato

12. september 2022

Sagsid

22/21744

Esbjerg Kommunes bemærkninger til klagen

Esbjerg Kommune har modtaget klager fra Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) og Danmarks Naturfredningsforening Esbjerg (DNE) over kommunens dispensation fra naturbeskyttelsesloven til delvis grødeskæring i Ribe Mølledam.

Da klagerne har samme omdrejningspunkt, bliver de behandlet samlet nedenfor.

Brud på habitatdirektivet, at der meddeles dispensation, når der er vilkår til monitorering af lampretlarver og når den udarbejdede habitatkonsekvensrapport konkluderer at der vil være skadevirkning
Habitatkonsekvensrapporten er udarbejdet for et projekt med fire forskellige scenarier til at skabe et frit vandspejl i hele Ribe Mølledam. Med den viden kommunen fik i habitatkonsekvensrapporten omkring påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, har kommunen afsøgt andre muligheder for at skabe et mere åbent vandspejl. Dette har betydet, at kommunen har meddelt, dispensation til delvis og skånsom grødeskæring i en mindre del af Ribe Mølledam. Projektet vurderes ikke at have en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget.

Monitoringsprogram og midtvejsevaluering er ikke et udtryk for, at kommunen er usikker på, om der vil være en væsentlig påvirkning af lampretlarver.

Vilkårene er stillet, da kommunen ønsker at opnå et dybere vidensgrundlag om lampretlarverne.

Begrundelsen for, at kommunen vurderer, at projektet ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af lampretlarver, er følgende:

1. Grødeskæringen foretages på en sådan måde, at lampretlarverne ikke bliver væsentligt forstyrret.
2. Lampretlarverne der lever i Ribe Mølledam må være bæklampret, der som art har gunstig bevaringsstatus.

Ad 1)

Grøden skæres 10 cm over bunden. Der vil altså ikke være en direkte påvirkning af det habitat, som lampretlarverne lever i. I den indledende monitoringsundersøgelse fra 2021 fandt man, at larverne typisk blev registreret 5-10 cm nede i sedimentet. Grøden skæres derved 15 – 20 cm over hvor larverne typisk befinder sig.

Bliver larver af lampretter forstyrret af, at grøden, hvis rødder de ligger ved i dyndet, bliver skåret 10 cm over bunden, vil en tilsvarende påvirkning kunne ske ved bevægelser af rovfisk som f.eks. en laksefisk, og lampretlarverne ville formodentligt hurtigt være blevet et let bytte evolutionsmæssigt.

I området, hvor grødeskæringen finder sted, vurderes der at være en strøm stærk nok til at sende det afskårne grøde nedstrøms til grødeopsamlingspladsen. Der vil derfor ikke blive behov for at stage grøden manuelt videre i vandløbet og derved forstyrre bunden. Desuden vil grøden ikke blive liggende ved bunden og rådne, og derved skabe en indirekte forstyrrelse af sedimentet ved at sænke iltniveauet.

Ad 2)

Det vurderes at de lampretlarver der lever i Mølledammen må være bæklampret. Bæklampret har som art gunstig bevaringsstatus.

Det understøttes af flere forhold:

Prædationstryk medfører at larverne altid søger i sikkerhed i bunden så hurtigt som muligt, så længe de er larver.

Når de har gravet sig ned i bunden, vil larverne blive der så længe som muligt samme sted, for at undgå faren ved at færdes i det frie vand.

De kan dog få brug for at flytte sig hvis ilt- eller fødegrundlaget bliver for lavt.

Når larverne således med mellemrum flytter sig, sker det med strømmen, dvs. fra land mod hav.

Ved forundersøgelsen i 2021 i Mølledammen blev der fundet larver af bæklampret eller flodlampret. Det er endnu ikke muligt at skelne mellem i larvestadiet. Esbjerg Kommune finder det sandsynligt, at der er tale om bæklampretlarver – og ikke flodlampret - ud fra følgende:

Larvestadiet for arterne er af forskellig varighed:

- 5,5-7,5 år for havlampret,
- 2,5-3,5 år for flodlampret,
- 2,5-8 år for bæklampret (måske op til 20 år jf. nyere studier).

Herefter udvikler den sig til den voksne fisk.

(Atlas over danske ferskvandsfisk¹).

Larvestadiet for havlampret er derved godt dobbelt så langt som for flodlampret.

Havlampretlarverne har således omtrent dobbelt så lang tid til at drifte igennem vandløbet som flodlampretlarver, før de forlader larvestadiet.

¹ Atlas over danske ferskvandsfisk. Red. Henrik Carl og Peter Rask Møller. Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet. 2012

Havlampretlarverne bør derfor alt andet lige kunne nå at sprede sig *længere nedstrøms* i et vandløb som larver før de udvikler sig til voksne fisk, end flodlampretlarver.

Figur 1: Afstanden fra Ribe Mølle dam til nærmeste gydepladser for hav- og flodlampret.

Vi ved, at det nærmeste gydeområde opstrøms for flod- og havlampret ligger mindst 9 km opstrøms Ribe Mølle dam. Hvis der skulle være flodlampretlarver i dammen, skulle de være rejst 9 km over tid som larver.

Der burde således også være fundet havlampret larver i Mølle dammen, da havlampret også vil kunne gyde på samme gydeplads 9 km opstrøms, og har længere levetid som larve, end flodlampret.

Så hvis flodlampretlarverne havde rejst de 9 km nedstrøms som larver, burde der også være havlampretlarver at finde i mølle dammen. Med andre ord burde havlampretlarverne kunne være rejst fra gydeområdet til Mølle dammen, hvis flodlampretlarverne også skulle være nået til Mølle dammen.

Men ved forundersøgelsen i mølle dammen i 2021 blev der netop *ikke* fundet havlampretlarver.

Det er derfor mest sandsynligt, at det alene er bæklampretlarver, der er i dammen.

Vi ved, at der er observeret flodlampret opstrøms Ribe Mølle dam og vi ved, at havlampret blev standset ved spærringen i Stampemølleåen, der nu er fjernet. Vi har derfor ingen grund til ikke at formode, at begge arter kan nå op og gyde opstrøms Ribe Mølle dam.

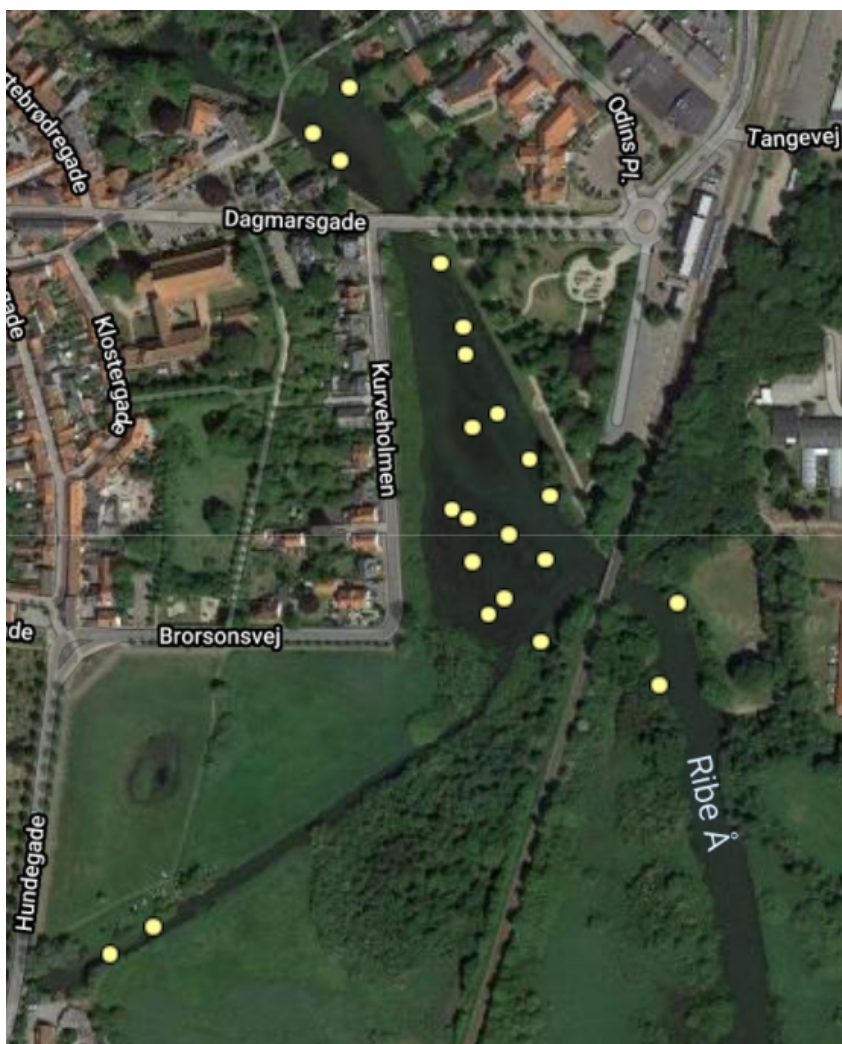
Nedstrøms Ribe Mølle dam findes flodlampret talrigt. Erhvervsfisker Gert Mikkelsen er i Atlas over danske ferskvandsfisk citeret for at fange over 1000 flodlampretter årligt i sine åluser.

Da bæk- og flodlampretlarver ikke kan skelnes fra hinanden morfologiske og endnu heller ikke genetisk, er det muligt, at der er tale om økologiske former og ikke arter på samme måde som hav-/sø- og bækrørred er samme art, men forskellige økologiske former. I givet fald, skal bevaringsstatus for flodlampret nok revurderes.

Miljøstyrelsen skriver i Habitatvejledningen², at en påvirkning som udgangspunkt ikke er væsentlig, f.eks.

- hvis påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandsstørrelser, der er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype, eller
- hvis den beskyttede naturtype eller art efter en konkret vurdering skønnes hurtigt og uden menneskelig indgriben at kunne opnå den hidtidige tilstand eller en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand.

Med baggrund i ovenstående er det forsat kommunens vurdering, at projektet ikke vil have en væsentlig påvirkning af bevaringsstatus for de tre arter af lampretter der findes i Ribe Å.

Figur 2: fordeling af de fundne lampretter i forhold til undersøgelsesområdets delområder.

² Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. Vejledning nr. 9925 af 11. november 2020.

Vigtigheden af det åbne vandspejl for den kulturhistoriske forståelse af Ribe som by

MST har i brev af 11. februar 2021 bemærket, at et åbent vandspejl ikke kunne begrunde særlige omstændigheder, der kunne betyde en fravigelse af habitatdirektivet.

Kommunen vurderer, at det projekt, der er givet dispensation til, ikke vil have en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, er der ikke tale om en fravigelse af habitatdirektivet.

I forhold til tilstandsændringer af naturtypen, hvortil der dispenseres fra naturbeskyttelsesloven, er det forsat Esbjerg Kommunes vurdering, at et åbent vandspejl er vigtigt for Ribe kulturhistorie og derfor begrundes dispensationen med dette.

Habitatnaturtype 6430 – høje urtebræmmer

Esbjerg Kommune er blevet bekendt med, at der ikke er foretaget en vurdering af projektet i forhold til habitatnaturtypen 6430 – høje urtebræmmer. Habitatnaturtypen var ikke på udpegningsgrundlaget, da konsekvensvurderingen til de mere vidtgående projekter til at sikre åbent vandspejl blev udført. Naturtypen er kommet med på udpegningsgrundlaget i forbindelse med revideringen i år (2022).

Habitatnaturtypen er dog ikke kortlagt i eller omkring Ribe Mølle dam og da projektområdet ud for Vedels Anlæg afsluttes med en spunset væg ind mod anlægget, er der ikke en overgangszone hvori naturtypen kan etablere sig. Da afskåret grøde endvidere vil blive samlet op inden det når et område, hvor naturtypen vil kunne forekomme, vil projektet ikke kunne have en væsentlig påvirkning af naturtypen.

Venlig hilsen

Mette Sejerup Rasmussen
Biolog